

„EDINOST“
 izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob torekih, četrtek in sobotah. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za jeden mesec . f. — 90, izven Avstrije f. 1.40 za tri mesece 2.50 za pol leta 4.50 za vse leto 8.50 Na naročbe brez priložene naročilnice se ne jemlje ozir. Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 2 kvč., izven Trsta po 3 kvč. Sobotno večerno izdanje v Trstu 4 kvč., izven Trsta 5 kvč.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglaš se računa po tarifi v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. (Italica, osmrtnice in javnozahvale, do- mači oglasi itd. se računajo po pogodbi.)

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu: ulica Casermi št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, kar nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnice, reklamacije in oglase sprejema upravitelca ulica Molino piccolo št. 3, II. nadst. Odprto reklamacije se prosto pošiljajo.

„Edinosti je moč!“

Delavski praznik in program.

Z ozirom na naša izvajanja o delavskem prazniku tegne zanimati naše delavce, kar piše o istem predmetu list „Slovanski Svet“.

Prvi dan maja — piše omenjeni list — ni še davno temu, praznovali so najbolj viši in imoviti sloji; plemenitiši in moderni kapitalisti so kazali svoj lišp in svojo bliščobo, preproste množice in nižji stanovi so pa gledali, kakó se kaže bogastvo ob taki priliki. Zavesti o nasprotju med bogastvom in delom, med imovitimi in plemenitimi stanovi z jedne strani ter med priprostimi vrstami delavskega, rokodelskega, obrtnega in v nižih službah potečnega se sloja z druge strani, dotlej ni še bilo, in takó so se bolj ali manj vsi sloji nekako mirno radovali v dan, ko pričinja najlepši mesec sredi evropske in tudi ameriške civilizacije. Dandanes pa raste čim dalje zavest o kvalitativnem navskrižju imajočih in delujočih stanov, in morda je instinkt najbolj razvitega, t. j. tovarniškega oddelka delavskih stanov dovedel ali vsaj pomagal dovesti do sklepa, vsled katerega je dan prvega maja vsaj načelno proglašen praznikom vsega delavskega stanu. Takó se je stvar gledé na ta dan kar preobrnila: delavske množice se združijo v velike čete in vrste, da na odbranih prostorih praznujejo ta dan kot svoj dan, in rodna in denarna aristokracija je zamenila svojo prejšnjo vlogo prvega maja s tem, da gleda ali pa se demonstrativno umika pogledu delavskih čet. Zgodovina praznovanja prvega maja je torej jako značilna in kaže jako pomenljivo tudi na razvoj človeške družbe v bodočnosti.

To, da si prisvajajo delavci praznovanje posebnega dne v letu, naj si bode ta dan po pratiki delavnik ali praznik, je gledé na izostanek dela in zaslužka jednega dne pač postranska stvar; glavno za delavce in za človeško družbo je to, da se predstavljajo delavske čete kot velika masa tu že vsled tega kot nekaka sila, naj si bode organizovana ali pa razkropljena, kakor je še iz večine do današnjega dne. Že same te mase, ki se vsled občega sedanjega kulturnega razvoja množé od leta do leta v progresivnih razmerah, vzbujajo in morajo vzbujati v dosedanjih gospodovanih slojih čustva, da se bliža družba naše civilizacije važnim izpremembam in preobratom. Te delavske mase, če kedaj, že kot take silijo k zaresnemu premissljevanju ter brez hrupa, brez klicev, opominjajo, da bode treba prenehati s sedanjo trdovratnostjo nasproti dejanskim in opravičenim potrebam delavskega stanu. Praznik prvega maja je po takem že sam od sebe za delavske sloje velike moralne vrednosti, in človeški družbi bode le na dobiček, ako uporabi svoje utise od delavskega praznika za zboljšanje položaja delavskih množic.

Za delavce pa je prvi maj neposredne moralne vrednosti, ker se ta dan ne grede le gostit, temveč se shajajo ter ponavljajo tiste programe, v katerih povdarjajo svoje skupne in najvažnejše potrebe.

Delavci so pod raznimi vplivi razvili do- slej razne stranke; najmočnejša med njimi je v zapadni Evropi in tudi v Združenih državah severne Amerike takó zvana socijalno-demokratska stranka. Najneugodnejše in jako sumljivo pa je pri tej stranki doslej to, da se jej vsiljujejo in jo z raznimi teorijami obsipljejo Židje kot načelniki in vodje. Pod takim vodstvom se delavsko vprašanje ne more razvijati pravilno in ugodno. Največi vzrok je v tem, da Židje delujejo sami v smislu brezobzirnega kapitalizma. Židovstvo dandanes se noče zadovoljiti samo z denarno in občo veliko trgovino, temveč snuje tudi velika tovarniška podjetja, prisvaja si za spekulacijske namere tudi zemljišča in postaje čim dalje kot vsestranska kapitalistiška sila občega gospodarstva.

To dejstvo je treba povdarjati v interesu delavskega stanu in vsled tega tudi človeške družbe v obče, ker je hebrejskemu življu v skupnosti do tega, da bi se pravilno reševanje delavskega vprašanja ali zavlekle ali pa neznatno izpremenilo delavskim množicam na korist. Dosedanja skušnja nč, da židovski načelniki delavskih strank najrajši postavljajo v delavske programe take točke, katere se ne morejo izvršiti ali se izvrše le v daljnji bodočnosti. Že po svoji naravi zahajajo židovski načelniki od skrajnosti do skrajnosti; zaradi interesov židovskega kapitala pa popuščajo redno vselej to, kar bi se moglo doseči v vsaki dobi ali ob različnih položajih razvoja občega gospodarstva. Židovski elementi se vedejo kot brezdomovinci ali izpreminjajo svoje rodoljubje in domoljubje po raznih državah in med raznimi narodi, kakor jim kaže osebni in zajedno interes židovske narodnosti ali, kakor nalašč pravijo oni, židovskega veroizpovedanja.

Delavci so vsled značaja židovskih vodij in židovskih kapitalistiških interesov dolžni, ako so modri, poslušati vsaj dva zvona, da se resnica prav spozna, kakor pravi slovenski pregovor. Delavci civilizovanih narodov niso židovske krvi in narodnosti; oni pripadajo v veliki večini romanskim, germanskim in slovanskim plemenom ali takó zvanim ariškim narodom, ki so v Evropi doma in so se od tod razširili dalje po drugih celinah ali materikih. Vsled tega bilo bi naravno in pametno, ko bi delavci poslušali tiste učitelje, ki so proizšli iz njih krvi ali celó iz njih srede.

Naj torej povdarjajo židovski vodje kakarsne koli nauke ali teorije, najvažnejše ostane le to, kar učé učitelji ariških narodov. Po naukih ariških učiteljev občega gospodarstva je za delavce v današnji dobi in za

dalgo nadaljnjo bodočnost vendar odločilno to, da se delavcem primerniše uredi zaslužek ali plačilo za vsakdanje delo in potem, da se kar možno skrajša čas za delo, ne da bi vsled tega trpeli delavci in njih rodbine ali družine. Zaradi plače in delu odmerjenega časa gre najprej, ne pa za drugo. Delavcem po takem ne more biti do tega, da bi sami zbirali kapitale z namenom, da bi sami snovali tovarne ali se spuščali v draga gospodarstvena podjetja ter delali takó konkurenčno kapitalistiškim slojem. Tudi je sanjarsko, stavljati že sedaj cilj delavskemu stanu takó, kakor da bi mogli delavci doseči in celó prevzeti vsa sredstva potrebna za delo. Taki nauki so utopistiški za rodove in rodove, ali pa za veke in veke; delavci pa hočejo sedaj živeti in skrbeti, da bi pošteno živela tudi njih deca. Cilj za sedanost in nadaljnjo dolgo bodočnost ostaje in mora previdnim delavcem ostati ta, da se jim pravilno uredi plača, in da se jim čas za delo v pravem zmislu besede skrajša po možnosti uslovij, da morejo s tem pridobiti časa tudi za druge potrebe, katere imajo kot člani države, posebnih veroizpovedanj in kot pristaši te ali one narodnosti. (Konec prih.)

Politiške vesti.

Kriza! Minister za vnanje stvari, grof Kalnoky je podal svojo ostavko: to je prva posledica, nastava vsled spora med grofom Kalnokyem in bar. Banffyem. Liberalni listi trde sicer, da je želja cesarja samega, da se stvar poravnava v obojestransko zadovoljnost, toda nam se vidijo vse ta poročila zgolj kombinacije in pobožne želje. Le toliko je gotovo, da je včeraj cesar vsprejel v daljših avdijencijah tako grofa Kalnokyja kolikor Banffyja. Našim konservativcem, ki toli trudoljubivo v koaliciji vlečejo — liberalni voz, bi pa pripravili najnujnejše, da si ogledajo nekoliko, kako pišejo o nastali krizi nemško-liberalna glasila. Vsa ta glasila so proti ministru Kalnokyju in na strani Banffyja, onega Banffyja, ki je na nezasišan način izzval sv. Stolico ter spravil v zadrego vso našo diplomacijo. Tu hočemo podati le nekoliko duhetih cvetic iz nemško-liberalnega vrta: Rim ne zasluži nikacih ozirov se strani Avstrije, Rim je kriv vseh sporov v Avstriji, iz Rima prihaja nemir, Rim je kriv, da Avstrija ne more varovati svojih državnih koristi itd. itd. Iz kratka: Sv. stolica je vir vsemu zlu. Tako zančljivo pišejo o poglavarstvu cerkve katoliške oni liberalci, s kojimi so se zvezali naši konservativci baje na korist — miru in strpljivosti v državi. Dalje pač ne more sezati zaslepljenost!

Cerkvena preosnova na Ogerskem. Odsek magnatske zbornice je sklanil predlagati zbornici, naj ostane pri svojem

polovica gospodarstva stoji pred vama, plemeniti gospod Pavel Gregorjanec, slaven iz žalostne bitke pri Hrastovici, slaven tudi radi tega, ker je kot plemič preklani rešil mestno deklico smrti. Še enkrat, da ste mi dobro došli v tem dvoru, ki je tudi vaš. Radi računov pisal mi je gospod Stepan. Prepira in pravdanja ne bode mej nama, kakor ga ni do sedaj bilo. Ker pa gospod Stepko želi, da bode račun čist, in ker je račun dolg, rada se lotim takoj tega posla, in radi tega mi ne bode šteló vaše gospodarstvo v greh,“ rekla je zopet častnikoma, „ako se vama na vajnem pohodu zahvalim in prijateljski oprostim, prose vaji, da mi kmalu zopet počastita moj dom dičnim prisostvom ter oprostita, ako nista po redu podvorjena bila!“ Po teh besedah poklonila se je Klara častnikoma ter vrgla rožo iznenada skozi okno.

General in polkovnik poslovilastase nekako kisto, a še bolj jezno poklonila sta se Pavlu.

sklepu glede zakonov o svobodnem izvrševanju vere in o jednakosti Židov, če tudi je te sklepe zavrnila židovsko-liberalna večina v poslanski zbornici. Prazna je bila po takem nada liberalcev, da se zbornica magnetov slednjič umakne pred poslansko zbornico.

Različne vesti.

Instalacija novega župnika pri sv. Jakobu, don Antona Hrovatina, bode baje na prihodnji binkoštni ponedeljek. — Tako vsaj pravi židovski „Il Piccolo“, ki je vedno prvi obveščen tudi o katoliških, cerkvenih stvareh.

„Velikodušnost“ ali ironija? Vrli „Il Piccolo“ sicer ni še odgovoril na zaslužno očitjanje onih dveh kapitanov, ki sta v „Adriji“ priobčila dopis glede onih znanih, „pozabljenih“ 5 gl. za Ljubljano, namesto tega pa je velikodušnostjo zatajil svojo doslej dokazano ostenativno mržnjo nasproti bednim Kranjcem ter prvokrat izkazal v svoji številki od minole nedelje velikodušni dar nekoga A. D. za Ljubljano v znesku — 1 gl. Mar ne tiči v tej objavi krvava ironija, ali prav za prav židovska zvižanost, s katero se hočejo brezdusni uredniki „Il Piccola“ otresti vseh očitanj s samozavestno izjavo: Kaj hočete od nas; saj mi tudi nabiramo denar za Ljubljano, toda kaj moremo za to ako ta „stirpe slava“ ne najde simpatij med „liberalnim“ našim občinstvom in da nihče ne mara ničesar darovati za Kranjce?! Mar ni ta objava 1 gl. za Ljubljano v omenjenem smislu nekako časnikarsko rokovnjaštvo!

Darovi, priposlani „Edinosti“ za Ljubljano. V poslednjem izd. izkazanih 630 kron 74 st. Nadalje smo sprejeli med gosti v gostilni gosp. Petra Muška „Alla Vittoria“ v ulici Sorgente nabranih 84 94 .

Skupno 715 kron 68 st. To svoto so darovali gg.: A. Fantini, Ig. Žiberna, Peter Mušek po 4 K.; Jos. Urbančić, L. Pajnič po 5 K.; Jurij Sever, N. N., Iv. Fonda, Aleks. Zalokar, L. Obesnu, Fr. Roman po 2 K., J. Gerdol, I. M. po Vatersov, 1 K., Jos. Dolčić 2 K., Jak. Urbas, F. Lovoda, A. Vrabc, M. Zega, F. Steinmann, J. Selar, A. Gulich, Fr. Berlot, Iv. Petrovič, Uršula Gerblan, Avg. Malombra, Avg. Favetti, Karol Pitteri, (? podpis je nečitljiv. Ur.) Rikard Cosolo, Fr. Pressl, Trezero, Aug. Braun, Herm. Stückler, G. B. Marina, Ant. Sculan, Več. Pavlovič, A. Albanese po 1 K.; Aug. Levi, R. Tommasi, Cezar Pagnini, Silvij Rustia po 80 st.; Bloudin Čurda 64 st.; Jos. Vrabc, Ant. Ribarič, Ivana Vincevič, Ant. Kasčič, Gregor Cesarek po 60 st.; Mariotti Terezina,

„Ali si čul, brate generale, „računi!“ menil je Rindsmaul jasé po grajski stezi navzdol.

„Sem, odvrnil je Teuffenbach zlovollno „golobradcu računni ugodni, a naši so pokvarjeni!“

Pavel stal je sam pred Klaro. Prsi mu je širila neka bojazen.

„Sedite, gospodič, sedite,“ ohrabrila je Klara plahega mladeniča blagin, milim glasom, sklenivši roke v križu. „V pravi čas ste mi prišli v pomoč. Rešili ste me dosadnega društva. Ti ljudje mene o Hrvatih, da so medvedje. Ali Bog jim odpusti,“ nasmijala se je udova lahkece, „sami so gladki kakor njihovi trdi oklopi. Še podivjajo me. Bojim se dolgih računov, ali ta čas so mi dobro došli. No, najprej moram vas nekaj prašati. Kako vaša rana od Hrastovice?“

(Dalje prih.)

PODLISTEK.

57

Zlatarjevo zlato.

Zgodovinska pripoved XVI. veka.

Spisal A. Šenoa.

VIII.

Oba sta hotela odgovoriti, ali nista vedela kaj. Ta trenotek odprl je sluga vrata ter javil: „Plemeniti gospod Pavel Gregorjanec želi se pokloniti vašej milosti!“

„Pričakujemo ga od srca radi!“ rekla ja Klara. Rudečica jo zalila, a oči so se jej zablistale.

„Hrvatski medved,“ zamrmiljal je polkovnik.

„V neugodni čas!“ dodal je zlovollno general.

V dvorano stopil je Pavel bled in miren. Poklonil se je gospej, poklonil se tudi vojnikoma.

„Pred vsem,“ rekel je mladenič gospej, „vašej milosti pozdrav in poklon mojega gospoda očeta, ki se nadja, da vas najdem pri dobrem zdravju. Vašej milosti bode znano, da ne prihajam po svojej volji, ampak po zapovedi gospoda očeta svojega, in to radi nekih računov za samoborske kmete. Tudi mi je rekel gospod oče, da ta posel na čisto izvedem z vašo milostjo v dobrem sporazumljenju, prijateljski brez jeze in prepira. Oprostite mi, vaša milost, da sem prišel s pota naravnost sem, in takoj zajavil, kar mi je rekel gospod oče.“

Klara gledala je radovedno mladeniča. „Oprostite vašemu gospodarstvu nimam kaj“ odvrnila je Klara, „ker se samo greh oprošča. Poglavar in gospodar medvedgrajski mojemu je domu mil in drag, a njegov mi je sin dobro došel, meni najbližej sosedu in napol lastnici samoborskeje, kajti vedite, gospoda, ozrla se je Klara k častnikoma, „druga

Ivana Jerič, Fr. Filar po 50 st.; Jos. Zor- zetič 40 st. in Jos. Mezgar 20 st., Andrej Perko 10 K. in Fran Lovšin 4 K.

Iz Pomjane nam pišejo: Minolo soboto se je nabralo pri Babičih za Ljubljano 8 kron 40 stot., katero svoto so darovali gg.: Ant. Belič, zupan in Ivan Kušcer, tajnik, po 2 kroni; Ant. Babič-Kavalič, Ivan Babič, Ant. Sabadin-Klufuta po 1 krono; Matija Belič 60 stot. in Jure Peroša ter Jos. Omahen po 40 stot.

K zgodovini potresov v Trstu. Profesor dr. Karol Moser objavlja iz zgodovinskih spisov nekatere znamenke o potresih, ki so se bili pojavili že v starodavnih časih v Trstu. Iz tega sestavka posnemamo nekoliko črtic:

Prve znamenke o elementarnem dogodku, kakoršen je bil letos o Veliki noči provzročil med Tržačani strah in trepet, nahajamo v Löwenthalovi zgodovini (Tiskarna Lloyd, 1857) mesta Tržaškega v letu 1279. in sicer iz dobe, ko je Oglejski patrijarh Rajmund della Torre iz Milana (praded in osnoveitelj knezje rodbine Thurn und Taxis) zahteval od Benečanov, da mu povrnejo istrska mesta, katera so bili zasedli. To se je patrijarhu tudi sponeslo. Spisi iz te dobe pravijo, da je Benečanska republika odposlala novih ladij, katere naj bi napadle mesto Tržaško, ki je bilo opustošeno vsled potresa in povodnji. No, ta nakana je spodletela Benečanom, ker je patrijarh pravočasno poslal pomoč. Mnogo natančnejši je zapisek iz leta 1511., v katerem je bilo mesto tržaško zopet v boju z Benečani. Takrat je bil potres na dan 26. marca (1511.) in sicer tako silen, da se je podrlo mestno obzidje, se porušila mestna vrata in hiše. Morje je hipoma tako naraslo da je moralo ljudstvo bežati na holmce. Potres je uničil več vasij, o čemer je čitati v kroniki stolnega kapitlja latinska beležka, ki slove po naše: Med 2. in 3. uro po polnoči pojavil se je v mestu tako silen potres, da se je razpokala zemlja, se porušilo skalovje in se posulo mnogo mestnega obzidja, zgradb in stolpov; premaknil se je tudi hrib in mnogo mest se je zrušilo popolnoma. — Tretji močan potres je zabeležen v letu 1804. O tem potresu je rečeno: Po noči na 3. januarja leta 1802. nastala je visoka plima, da je bil poplavljen velik del mesta ter da so ljudje mogli občevati le s pomočjo čolničev. Vso noč razsajala je nevista, ki je končala še-le drugo jutro s potresom, katerega je bilo občutiti tudi na Reki in Bakru. Več sunkov bilo je tako močnih, da so ljudje, iz strahu da jih ne pokoplje zidovje, bežali iz hiš. V tem je udrla mogočno valovje v mesto in visoka vodena troba je grozila, da pade na mesto. Morje je bilo razljudeno; vse obrežje je bilo poplavljenost ter je voda provzročila strašno škodo na poljih, vinogradih in po hišah. Tudi naslednje leto moral je Trst po noči od 4. na 5. januarja trpeti; v pristanišču je bilo mnogo ladij, ki so butale tako silno druga ob drugo, da so se potopile razne velike trgovske ladije. — Iz teh kratkih črtic je razvidno, da je bil poslednji Velikonočni potres — milosten z nami.

Premembe pri sodiščih. Minister pravosodja je premedel namestnika drž. pravdnika Ivana Okretiča iz Rovinja v Trst ter je imenoval sodnega pristava v Poreču dra. Josipa Zerkoviča namestnikom državnega pravdnika v Rovinju.

Kolesarji pri vojaških vajah. Mestni magistrat Tržaški objavlja poziv vojaških oblasti, v smislu katerega naj se izjavijo vsi dotični rezervniki (vključno častniške), kateri morajo to jesen k vojaškim vajam in ki imajo svoj bicikel, da-li se hočejo udeležiti vaj (proti odškodnini 20 gid.) s svojim kolesom. Dotične izjave je treba pisмено priobčiti mestnemu magistratu do 20. t. m.

Zabavna vožnja v Pulj. Povodim krsta vojne ladije „Monarch“ prireditel parobrodno društvo „Avstrijski Lloyd“ zabavno vožnjo iz Trsta v Pulj, ako se prijavi zadostno število izletnikov. Dotični parnik bi odplul jutri 8. maja o polnoči iz Trsta, iz Pulja pa bi se vrnil 9. t. m. o polnoči. Cena vožnji je določena za tje in nazaj 10 gid. v I. in 7 gid. v II. razredu.

Občni zbor „Delavskega podp. društva“ bo dne 12. maja t. l. ob 4. uri pop. v telovadnici „Tržaškega Sokola“ ulica Farneto (na voglu ulice Amalia) št. 352. Dnevni red:

1. Nagovor predsednikov. 2. Društvena kronika, poročila tajnik. 3. Poročilo denarničarjevo o računih za leto 1894., in poročilo pregledovalcev računov. 4. Poročilo gospodarjev in knjižničarjevo. 5. Prošnji I. Zadnika in Marije vdove Hušo za podporo. 6. Posamični predlogi. (Taki predlogi se morajo odboru javiti 8 dni pred obnim zborom.) 7. Volitev predsednika, 22 pravih in 6 namestnih odbornikov v smislu §. 19 in 24 pravil. (Pravico voliti imajo oni, kateri so prekorali 18 leto, voljen sme biti le polnoleten ud). 8. Volitev 3 pregledovalcev računov za leto 1896, v smislu § 22 pravil. 9. Volitev dveh udov rasodišča.

Opazke. Volitno pravico imajo oni, ki so opravili svoje dolžnosti v smislu §. 12 društvenih pravil. Volitev se bo vršila tako-le: V soboto 11. maja zvečer od 7. in pol do 10. ure in v nedeljo dne 12. maja od 9. ure zjutraj do 1. popol. v društ. prostorih in popoldne od 4 ure do zaključka obnega zbora, v dvorani „Tržaškega Sokola“, št. 352.

Glasovnice se dobivajo v društveni pisarni. Želeti je obile udeležbe.

„Tržaška posojilnica in hranilnica“ jela je izplačevati dividendo za leto 1894. Izplačuje se ista ob določenih uradnih dnevih: ob ponedeljkih od 11. do 12. dopoldne in ob četrkih od 3. do 4. popoldne.

Učitelstvo Tolminskega okraja je ob priliki uradne okrajne učiteljske konference v Tolminu dne 2. maja t. l. brzojavno izreklo slovenskim deželnim poslancem priznanje in zaupanje na njihovem umestnem in odločnem postopanju pri zadnjem zasedanju, mené, da je bil že skrajni čas za tak korak in podredivši svoje stanovske koristi višjim celokupnim narodnim koristim. Gosp. dr. Rojic se je brzojavno zahvalil v svojem in v imenu tovarišev. Ker se je učitelstvo že razšlo, predno sem dobil brzojavko, naznanjam jo č. tovarišem in č. tovarišicam tem potom. Glas se:

„Srčna hvala za priznanje! V nadi, da bodo naši bodoči poslanci še uspešneje delovali za učitelje in narod, nazdravljam Vam v svojem in imenu tovarišev.“

Dr. Rojic.
V Tolminu, 2. maja 1895.

A. V.

Iz Goriškega nam pišejo dne 4. maja: „Učiteljsko društvo za goriški okraj“ je v obnem zboru dne 7. marca t. l. sprejelo soglasni predlog, da je javno izraziti obžalovanje na postopanju o „zbojšanji“ (?) učiteljskega stanja na Goriškem. Pri obnem zboru je bilo navzočih 28 društvenikov. — Izjava ima sestaviti poseben odsek 7 udov z 2 namestnikoma. Odsek je vsestransko preresoval osnutek izjave ter je, prostovoljno pomnožen tako, da je štel 20 udov uč. društva, sprejel neko besedilo izjavi. Da bo stvar še bolj popolna, kajti več oči več vidi, predložila se je izjava zopet obč. zboru dne 18. aprila — kjer se je sprejelo skoro soglasno (od 22 udov le 2 proti) besedilo, ki je ostalo skoro nespremenjeno:

„Izjava“. Z ozirom na žalostno resnico. 1.) da so plače ljud. učiteljstva na Goriškem — bodisi učiteljev, kakor učiteljic — razmeroma najnižje v Avstriji ter da so življenske potrebe bližje na Goriškem blizu najdražje, — 2.) da se je v drugih deželah povsod zboljševalo gmotno stanje učiteljstvu, samo na Goriškem so bile vse dosedanje prošnje popolnoma zastoj, — 3.) da je konečno deželni zbor vendar sprejel 1894. nek zakonski načrt, vsled katerega bi učiteljstvo s 1. januarjem 1895. zadobilo malenkostno zboljšanje, — 4.) da je omenjeni načrt bil kljub tolikoletnim „studijam“ tako pomanjkljiv, da se ni mogel predložiti v najvišje potrjenje, — 5.) da se je baš letos deželni zbor radi nesporazumljenja med poslanci obeh narodnosti zaključil prej kakor je popravil vrnjeni mu načrt, — 6.) da tedaj trpeče učiteljstvo niti leta 1895. ni zadobilo pričakovane malenkostnega zboljšanja — z ozirom na vse to izjavlja učiteljstvo goriškega šol. okraja, da obžaluje tako postopanje gg. dež. poslancev.

Učiteljsko društvo goriškega okraja je sklenilo predložiti to izjavo vsem učiteljskim društvom na Goriškem (2 slov. in laških učit.) ter jo potem, ko bi jo potrdila, objaviti v časopisih. — A kaj se je zgodilo? Nekemu ni dal miru sklep učiteljskega za goriški okraj ter ni mogel pričakovati

da bi vsa učiteljska društva se izrekla o izjavi, ampak zagrabil je kar cepce ter ga po starej svoji navadi zavijtel v „Soči“ o obliki dopisa iz „učiteljskih krogov“ ter v dostavku uredništva. Da bo uspeh povolnejši — treba je bilo repetirati tudi v „Soči“ z dne 3. maja.

Za zdaj nočemo odgovarjati na vsa perfidna sumničenja, kajti: „Wie der Scheim selbst ist, so denkt er von Andern“; ampak želimo samo, da bi vsakdo, kdor že ima količkaj razsodnosti — in te ne odrekamo tako hitro komu — prebral zopet ona dva dopisa v „Soči“, ter ju primerjal z izjavo. Sklep, katerega si je naredilo dobrih 99% učiteljev, bode gotovo tak le: „Priateljev“, kakoršnih so se skazali pisci onih dopisov — „priatelj“ varuj nas o Bog, kajti sovražnikov se ubranimo že sami. Na vse lepe cvetke — ne odgovarjamo za zdaj z drugim, kakor s patra Greutarja zgodovinsko-znanim metometom.

Vse lazi, zavijanja in obrekovanja osvetle se ob priliki primerno; do tedaj pa le naprej s cepcem in tudi s kolom, ako je ljubo — pride dan plačila.

(Ta dopis, došel nam iz učiteljskih krogov na Goriškem, pričujemo sicer pred vsem iz tega vzroka, ker želimo, da se vendar enkrat reši to nesrečno „učiteljsko vprašanje“ na Goriškem; odgovornosti pa ne moremo vsprejeti nikake, ker nismo dovolj obveščeni o dejstvih, navedenih v tem dopisu. Op. ured.)

Iz Divače nam pišejo: Evo me zopet, da nadaljnem in popolnim svoje Divaško poročilo. — Ko so se naše orglje blagoslovile pred letom dni, nismo imeli Divačani samostojnega cerkvenega zbora, sedaj pa imamo, Bogu bodi hvala, še precej dober mešani zbor, ter smo imeli vse velikonočne praznike, kakor tudi na obletnico blagoslovljenja orgelj, še precej ubrano petje, kakoršnega doslej v Divači gotovo ni bilo v navadi.

Tako je prav! Naša Divača se lepša in razcvita dan na dan; imamo „Cesarjeviča Rudolfa vilenico“, južno in državno železnico, a časoma upamo dobiti še tretjo železnico. Imamo vsakomesečni semenj, gradijo se nove „vile“, mnogo letoviščnikov in izletnikov prihaja k nam; v kratkem zgradimo novo šolsko poslopje itd. Čas je bilo torej, da se je preskrbelo tudi v našem Božjem hramu za velečastnejše poveljevanje imena Gospodovega.

Vsem onim, ki so več ali manj žrtvovali v ta namen, bodi izrečena s tem presrečna zahvala. Bog plati.

Ker pa dobro znam, kako težko vstrajajo pevski zbori na deželi, ker se pripravajo medsebojno, kakor je to žalostna navada med nekaterimi pevci. Namesto prepira, združimo naša čustva v krasno harmonijo ubranih orgelj; glasno se razlegaj naša pesem v hiši Gospodovi ter združimo se v duhu s spevom nebeških kerubinov v čast in slavo Božjo!

Skalovič.
Veselični odsek „Trž. podp. in bralnega društva“ sklenil je v svoji seji dne 2. t. m., da od min. nedelje nadalje do novega sklepa vsi ustopnino, ki jo plačajo člani, prilagajajo k plesnim vajam, nakloni v korist bedni Ljubljani.

Ogromno delo pri brzojavu v Ljubljani. Kakor je umevno samo ob sebi, imel je brzojavni urad v Ljubljani te dni ogromno opraviti. Kakor čitamo v „Slov. Nar.“, ima omenjeni brzojavni urad v normalnih odnosajih na dan odpraviti povprečno 300 brzojavk, t. j. okolo 4000 besed; te dni pa je odpravil: dne 15. aprila 1632 brzojavk z 28.690 besedami; 16. aprila 1637 brzojavk z 29.820 besedami; 17. aprila 1903 brzojavk z 37.330 besedami; 18. aprila 1367 brzojavk s 27.250 bes.; 19. aprila 1181 brz. s 23.590 bes.; 20. apr. 1130 brz. s 14.470 bes. Od 15. do 20. aprila je torej odpravil ta brzojavni urad 8.850 brzojavk s 161.750 besedami! To velikansko delo zmagle so prve dni domače moči, kajti iz Trsta so prišli še-le 17. apr. uradniki v pomoč.

„Slovanski Svet“ ima 18. št. 4 strani priloge in naslednje vsebino: Delavski praznik in program. — Amicus Plato (Konec). — Dijaški pobirki: Slovenski dijaki v Boloniji. — Caričina odsrba. (Hrv. izv. pesem in ruski prevod.) — Dunajsko literarno pismo. — Dopisi. — Ogléd po slovanskem svetu. — Književnost. — Inserati.

„Slovanski Svet“ se prodaja po raznih tobakarnah Tržaških po 8 kr. številka.

Policijsko. Mariji Rismini, stanujoči v ulici del Solitario št. 2, ukradel je na Raljevem zemljišču neznan tat novčarko iz žepa, v kateri je bil jeden petak, trije srebrni gid., jedna krona in 20 stotink. — 29-letnega težaka Antona H. iz Sežane so zaprli, ker se je na sumljiv način po noči klatil po ulici S. Lazzaro. — 25letnega kamenoseka Martina Salčića iz Sv. Križa so zaprli, ker je pijan razgrajal v gostilni št. 18 na Kolonji in, izidši iz gostilne, se nevarno grozil ter metal kameaje. — V mestu so prijeli strazarji po noči na večeraj 3 poulične razgrajalce.

Koledar. Danes (7.): Stanislav, škof, muč.; Gizela, kraljica — Jutri (8.): Prikazen Mihaela, arhangelja. — Polna luna. — Solnce izide ob ob 4. uri 46 min., zatoni ob 7. uri 7 min. — Toplota večeraj: ob 7. uri zjutraj 14 stopinj, ob 2 popoldne 18.5 stopinj C.

Loterijske številke, izžrebane 4. t. m.
Dunaj 27, 43, 75, 50, 59.
Gradec 72, 4, 69, 9, 34.
Temešvar 33, 65, 76, 86, 28.

Najnovejše vesti.

Dunaj 5. Pri današnjem vsprejemu na dvoru je cesar obgovoril med drugimi tudi nuneja Agliardija in grofa Kalnokyja. Baron Banffy se je opravičil, ker ni imel seboj galauniforme.

Dunaj 5. Avdijencija barona Banffyja je trajala nad pol ure. Posebno se opazuje dejstvo, da je cesar vsprejel tudi ministerskega predsednika kneza Windischgruetza.

Budimpešta 6. Danes izšli listi se nadjajo, da se spor med Kalnokyjem in Banffyporavnava mirnim putem.

Niš 6. Vesti o nemirih v Srbiji so popolnoma izmišljene.

Belgrad 6. Kralj Aleksander je dospel tu sem sinoč v spremstvu ministra za vnanje stvari in vojnega ministra,

Trgovinske brzojavke.

Začimpošta. Pšenica za jesen 7.52 7.53
Pšenica za maj-juni 1895 7.47 do 7.49 Oves za jesen 6.25—6.30 Ri za jesen 6.78 6.75 Koruza za maj-juni 7.—7.02, za juli-avgust 7.05—7.06
Pšenica nova od 75 kil. f. 7.45—7.50 od 79 kil. f. 7.50—7.55, od 80 kil. f. 7.55—7.60 od 81 kil. f. 7.60—65, od 82 kil. for. 7.65—7.70.
Ječmen 6.55-8.10, proso 6.20—6.80, ri nava 6.15—6.25
Pšenica: ponudbe srednje, popraevanje dobro
Prodaja 20000 m. st. 5 10 nvd. dražje.
Praga. Neratinični sladkor za maj f. 13.15, nova letina 12.85.
Praga. Centrifugal novi, postavljen v Trst in s carino vred, odpošiljatev proci f. 29—29.25 April sept. f. 29.25—29.75 Concaasé 29.—29.50 Četvorni 30.— V glavah (sodih) 30.75.
Havra. Kava Santos good average za maj 98.— za september 98.50.
Hamburg. Santos good average za maj 77.— september 75.75 december 73.75.

Dunajska borza 6. maja.

1895 danes prodčevaj
Državni dolg v papirju 101.55 101.30
v srebru 101.50 101.25
Avstrijska renta v zlatu 123.75 123.60
v kronah 101.55 101.30
Kreditne akcije 401.85 394.40
London 10 Let. 122.30 122.25
Napoleoni 9.69% 9.69%
20 mark 11.94 11.95
100 italj. lir 46.05 46.10

Iščem fantiča

starega 12 do 14. let za prodajalnice kruha in sladčic. Kdor je zmožen tudi italjanskega jezika ima prednost.

H. Stibiel.

plazotta S. Giacomo št. 3. — Trst.

Izvestno: c. kr. isk. priv.

Skropilnice proti peronospori
inženirja Živica,

katero so se splošno uvedlo vsled njih preprostosti, trpežnosti, lahke uporabe za vanko reje trt itd. prodajajo, dasi so mnogo zboljšane, vendar po dosedanjih nizkih cenah.
Živic i družb. v Trstu
Cenike odpošiljaje na zahtevanje franko.
Na vse c. kr. poštne urade pošiljajo popolne skropilnice franko, proti povzstavju 10 gid.
Izdoljujejo tudi stroje za prisanje z žepnom, noprostano delujoče stiskalnice itd.

I. M. LAVRENCIČ.
Nova Tržaška tvornica gas. voda, ulica Rossetti št. 1 dvorišča. Razpošilja po krémah v mestu velike steklenice po 5 nvd., in male po 3 nvd., pasarete raz. baže po 5 nvd.
Slavnemu slovenskemu občinstvu se prav tople priporočila podpisani
I. M. Lavrenčič.